

Promenader i Paris

Återutgivning av text från 1873

En gratis e-bok från
e-boksforlaget.se

Promenader i Paris
– Återutgivning av text
från 1873

Redaktör Mikael Jägerbrand

ISBN 978-91-7757-434-7

Copyright © 2017 Mikael Jägerbrand / Virvelvind Förlag, Lysekil.

Den här e-boken ges ut av E-boksbiblioteket Förlag (imprint)

Mer info: www.e-boksbiblioteket.se

Förord

I den här e-boken får du en spännande skildring av ett Paris i ruiner.

Den okände författaren går omkring i en stad som precis hade genomlidit både en belägring under kriget mot Tyskland – och ett blodigt revolutionärt uppror med tusentals döda.

Författaren som promenerar omkring i den franska huvudstaden beskriver de många byggnaderna som hade förstörts bara två år tidigare.

Du får också en stor mängd teckningar som visar de mest populära vyerna i Paris.

Den här texten publicerades ursprungligen år 1873 i tidskriften "Svenska Familj-Journalen" med rubriken "Promenader i Paris". Texten publicerades anonymt.

Eftersom den här texten skrevs på 1800-talet så innehåller den mått, ord och personer som inte är så bekanta i dag. Därför har vi kompletterat originaltexten med en kortfattad ordlista.

Promenader i Paris år 1873

Den här texten publicerades ursprungligen år 1873 i tidskriften "Svenska Familj-Journalen" med rubriken "Promenader i Paris". Texten publicerades anonymt.

1.

Paris! Hvilken underbar klang i detta lilla ord. Det framtrollar i ett ögonblick en bild af strålande lyx och namnlöst elände. De, som varit der, känna hjertat klappa vid ljudet af den sköna synderskans namn, och de sucka med längtan: O, att jag åter vore der! De, som aldrig trampat boulevardernas asfalt, se i fantasien de underbaraste bilder, som dock äro bleka mot verkligheten.

Så tag då min arm ett ögonblick och låt oss med ens förflytta oss till »verldens hufvudstad». Vi hamna midt bland människohvimlet på Place de la Concorde, der långa rader af vagnar och tusentals fotgängare styra kosan mot Champs-Élysées, för att skåda och beskådas på den stora ständiga verldsexpositionen.

Vi vända våra blickar till de åkande och låta vagnarne defilera oss

förbi. Der kommer en phaëton, dragen af två bruna hästar, som kråma sig under sina blanka seltyg och skaka sina bandbeprydda hufvuden. Det är lord B., som sjelf kör sina frustande springare. Vid hans sida sitter en ung flicka med ljusa lockar och bleka kinder. De hafva båda kommit hit från dimmornas land för att exponeras.

Der åker en rysk furstinna, liksom i en sky af flor och spetsar. Hon täflar om modedockornas pris, och jurymännen se vi här rundt omkring, klädda i hundskinnshandskar och vida pantalonger.

Ekipaget, med det prålände vapnet och de gammalmodigt utsirade lakejerna, kommer från Faubourg S:t Germain. Damen, som sitter der så stel, är en markisinna. Hon kom nyss hem från en pilgrimsfärd till Lourdes och far nu på en omväg till kyrkan, för att bedja för Henri V och påfven.

Ni vill se något af den ystra glädjen, som finnes här i nöjenas stad! Gerna. Följ med hit till venster, der de lummiga träden skymta fram bakom muren. Det har mörknat och ljusen stråla emot oss från *Mabille*.

»Det är här den ystra glädjen triffes!» utropar ni.

»Misstag! Mabille är sig likt som förr. En spekulation på nyfikna främlingar, som tro sig se den parisiska lifligheten och glädtheten i dessa vågade cancan-språng, som betalas af ställets entreprenör.»

Låtom oss hellre vända tillbaka och i den stjernklara aftonen gå öfver Place Vendôme, der kommunen störtade ned den lille korpren, men der i stället snart skall resas en kolonn med det hvita skräckväldets symbol på spetsen.

Vid en blick tillbaka se vi i fjerran skymta de mörka skuggorna af Tuileriernas ruiner, men snart fångas våra blickar af de gnistrande juvelerarebutikerna vid Rue de la Paix. »Inled oss icke i frestelse» fin-

nes ej i parisarnes katekes, och därför är det bäst att vi frälsa kassan och skynda fram till boulevarderna.

Hvilken mängd af strålande ljus! Och i detta ljushaf, hvad lif och rörelse. Från kaféerna sorla tusentals gäster. Der kriticeras och politiseras. Legitimister, bonapartister, republikaner och radikaler sitta här i endrägt. Men de flesta af dem, som upptaga trottoarerna från Madeleine till S:t Denis-porten, och från S:t Martin till Bastilj-platsen, äro utan någon slags partifärg. De höra till detta flanerande Paris, som blott tänker på sina nöjen, och som är sig likt i alla skiften, antingen Paris är kejsardömet's hufvudstad, republikens säte, eller det legitima konungadömet's hufvudquarter.

2.

Vi gå öfver Pont des Invalides till venstra Seine-stranden. Der se vi midt framför oss Invalid-dömen höja sig mot skyn. Redan på Esplanaden möta vi grupper af dessa stympade soldater, som i hotellet funnit en fristad. Och vägg i vägg med dem hvilar Napoleon I, krigaren och despoten, hvars minne länge hölls i gudomlig vördnad, men som dock af historien blifvit ställd på sin rätta plats.

Genom det förnäma Faubourg S:t Germain och det glada Quartier Latin komma vi fram till Panthéon, denna väldiga minnesvård åt Frankrikes store män. Från krönet af kyrkans kupol kunna vi skåda ut öfver den oroliga staden, der öfverallt kolonner och praktfulla minnesmärken resa sig mellan husmassorna, och gå vi ned i hvalfven under kyrkan, så få vi tillfälle att reflektera öfver de stora andar, som ännu lefva och verka bland folket, fastän deras sarkofager här nere tala om att kropparne för länge sedan blifvit jordade.

Gå vi utför Boulevard S:t Michel och komma ned till stranden, så se vi till venster Palais de Justice (domstolarnes lokal), der Frankrikes advokater tala. Det är härifrån många af dessa snillrika och patriotiska fransmän utgått, som i tider af nöd tagit landets styrelse i sina händer och vunnit otack därför. Inom dessa murar hafva Jules Favre, Gambetta m. fl. först talat till publiken.

Vända vi oss nu till höger, så stå vi snart framför Notre Dame, den herrliga katedralen, hvars minnesrika och imponerande storhet inverkar på alla. Der uppe i de höga grå tornen är platsen, der *Quasimodo*, Victor Hugos vidunderliga fantasiskapelse, lefde och älskade. Vi gå in genom den rikt utsirade portalen och stanna en stund inne under Notre Dames höga och långa skepp, dit belysningen kommer blott som ett mystiskt skimmer genom de färgade fönstren. Det är svårt för en talare att här göra sig hörd, men musiken klingar här så mycket underbarare.

Från Notre Dame behöfva vi blott gå öfver Pont d'Arcole för att komma till Hôtel de Ville, det nyss sköflade palatset, som nu åter stiger upp som en Phoenix ur askan. Knappast någon byggnad i hela Paris har skådat så omvexlande händelser som denna. Vi behöfva blott erinra om hvad der på senare tider passerat. Först en samlingsplats för noblessen vid de praktfulla Haussmanska balerna under kejsardömet, så säte för septembermännens regering, vidare kommunardernas residens, och slutligen ett rof för sköfling och brand.

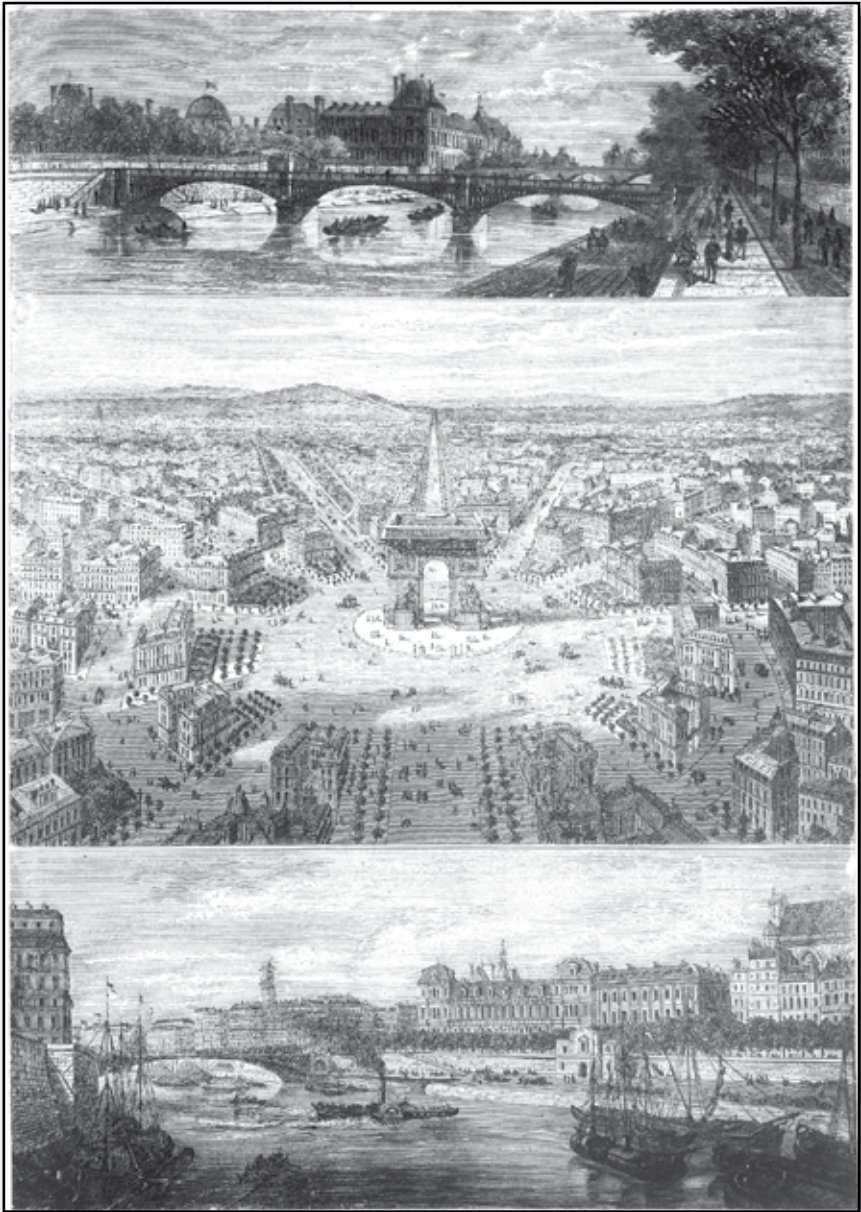
Förbi Tour S:t Jacques, ett af Paris' vackraste minnesmärken, gå vi Boulevard Sebastopol framåt till de stora boulevarderna och vika der af till venster, för att komma till Nya Operan. Byggnaden påbörjades under den tredje Napoleons mest lysande dagar, men arbetet afstannade alldeles efter katastrofen 1870 och har ej kunnat

med kraft återupptagas af brist på kapitaler. Redan nu gör dock den storartade byggnaden ett mäktigt intryck på betraktaren, på samma gång många anmärkningar under den sista tiden blifvit gjorda mot renheten af dess stil.

På illustrationen ser man öfverst Notre Dame, från två sidor med Pantheon till höger, Invalid-dômen till venster; i midten står det nya operahuset, till höger derom tornet Saint-Jacques la Boucherie vid Boulevard Sebastopol, till venster det gotiska klocktornet på Louvre-platsen. Nederst ses Palais de la Justice, deröfver Hôtel de Ville, som förstördes under kommunard-upproret; till höger ses kyrkan Val de Grace, till venster Saint Augustin.

Panoramabild af Paris. 1.

Panoramabild af Paris.

1. Quai des Tuileries. 2. Place de l'Étoile. 3. Quai de la Grève.

Panoramabild af Paris. 2.

Viktiga ord och personer

Bonapartister.

Namnet på de politiska grupperna i Frankrike som gav sitt stöd till familjen Bonapartes anspråk på makten.

Favre, Jules.

[1809–1880] Fransk jurist och politiker. Var under flera perioder minister i flera regeringar, bland annat utrikesminister. Organiserade det väpnade motståndet efter en statskupp 1851. Blev 1868 invald i Franska akademien.

Gambetta, Léon.

[1838–1882] Fransk politiker. Var vänsterpolitiker och nationalist. Är mest känd som den som ledde motståndet mot tyskarna i det fransk-tyska kriget år 1870.

Haussmann, Georges-Eugène.

[1809–1891] Fransk stadsplanerare och politiker. Var ansvarig för den omfattande förändringen av Paris under 1850- och 1860-talen då 27 000 byggnader revs för att lämna plats åt breda boulevarder, parker och modernare bostäder.

Henri V.

[1820–1883] Fransk greve samt kung över Frankrike och Navarra under några dagar 1830 som Henri V. Henriks fullständiga namn var Henri Charles Ferdinand Marie Dieudonné d'Artois och hans titel var greve av Chambord. Utropades till fransk kung i augusti 1830 men tvingades fly landet bara några dagar senare.

Hugo, Victor.

[1802–1885] Fransk poet, statsman och författare. Anses vara den främste franske romantikern. Hans mest kända verk är ”Ringaren i Notre Dame”.

Kejsardömet.

Tidsperiod i Frankrikes historia som sträcker sig från 1804 till 1814.

Kommunarder.

Namnet på anhängarna av det revolutionära styret i Paris under våren 1871, Pariskommunen. Den franska regeringen vägrade förhandla och skickade i stället in armétrupper. Under striderna dödades mer än 18 000 invånare, många av dessa var kommunarder.

Legitimisterna.

Namnet på politiska grupper som ger sitt stöd till störtade monarkier. Begreppet har framför allt använts i Frankrike där man flera gånger har avsatt kungar.

Napoleon I.

[1769–1821] Fransman född på Korsika som Napoleone di Buonaparte. Var fransk kejsare från 1804 till 1814. Erövrade stora

delar av Europa under flera omfattande fälttåg.

Napoleon III.

[1808–1873] Fransk president och kejsare samt prins av Holland. Hette egentligen Charles Louis Napoléon Bonaparte och var den berömde Napoleon Bonapartes brorson. Valdes till president 1848 och utnämndes till kejsare 1852. Avsattes 1870 och levde de sista åren av sitt liv i exil i Storbritannien.

Pantalonger.

Äldre namn för långbyxor.

Phaeton.

En typ av hästdragen vagn som var populär under 1800-talet. Phaetovagnar var snabba sportvagnar som kördes av ägaren. Vagnarna kunde dras av 1, 2 eller 4 hästar. Vagntypens namn skrivs i dag faethonvagn.

Septembermännen.

Smeknamn på ministrarna i den regering som tillsattes i september 1870 sedan kejsardömet störtats efter ett folkupplopp i Paris. Några dagar tidigare hade tyska trupper tillfångatagit kejsaren vid ett slag vid Sedan. Det här inledde tidsperioden som kallas tredje franska republiken.

Fler böcker: E-boksforlaget.se

Om du gillar e-böcker om historia så kommer du att gilla utbudet hos E-boksforlaget.se

Här kan du söka bland e-böcker från flera olika förlag om en rad olika ämnen, bland annat historia och arkeologi.

Alla titlarna går att hitta hos de flesta e-bokhandlare, i iTunes samt på många bibliotek.

Här är några exempel på titlar:

Klassiska deckare

- "Sherlock Holmes: »Gloria Scott«"
- "Sherlock Holmes: Beryllkronan"
- "Sherlock Holmes: De fem apelsinkärnorna"
- "Sherlock Holmes: De rödhårigas förening"
- "Sherlock Holmes: Den avhuggna tummen"
- "Sherlock Holmes: Den blå karbunkeln"
- "Sherlock Holmes: Den försvunna brudgummen"
- "Sherlock Holmes: Den försvunna kapplöpningshästen"
- "Sherlock Holmes: Blodbokarna."
- "Sherlock Holmes: Det spräckliga bandet."
- "Sherlock Holmes: Den grekiske tolken"
- "Sherlock Holmes: Musgraves ritual"
- "Sherlock Holmes: Det gula ansiktet"
- "Sherlock Holmes: Det hemlighetsfulla mordet vid skogssjön"
- "Sherlock Holmes: Den hemlighetsfulla patienten"
- "Sherlock Holmes: Börsmäklarens biträde"
- "Sherlock Holmes: En skandal i Böhmen"
- "Sherlock Holmes: Krymplingen"
- "Sherlock Holmes: Lorden och hans rika amerikanska brud"
- "Sherlock Holmes: Mordet i Reigate"
- "Sherlock Holmes: Tiggaren med den kluvna läppen"
- "Solgudens yxa och Tors hammare"

Arkeologi

- (1899)
- "Hällristningarnas ålder" (1869)
- "Feniciska kolonier i Skandinavien" (1875)
- "Hällristningar på Kinnekulle" (1892)
- "Forntidens perioder" (1892)
- "Hur gamla är hällristningarna?" (1869)
- "Bohusläns bygdeborgar" (1909)
- "Bohuslänska hällristningar" (1879)
- "Fynden i Troja" (1878)
- "Förbindelse mellan Skandinavien och vestra Europa före Kristi födelse" (1889)
- "Svear och götar under folkvandringstiden" (1905)
- "Husaby kyrka" (1899)
- "Hällristningarna i Järrestad" (1881)
- "Nordens fartyg från hednatiden" (1872)
- "Anmärkningar rörande figurteckningar från forntiden" (1842)
- "Grafkistor af klufna och urhålkade stockar" (1894)
- "Den svenske solguden och den svenske Tyr" (1906)
- "Skånska fornminnen" (1853)
- "Ölands fornminnen" (1874)
- "Tors hammare" (1872)
- "Våra fornminnen – vad de lära oss" (1916)
- "Sveriges fasta fornlämningar från hednatiden" (1901)
- "Förstörda fornminnen i Bohuslän år 1924"

Djur & natur

- "Svenska djur i folktron" (1898)

- "Skäggets historia" (1893)
- "Kattens kulturhistoria" (1882)
- "Djurens sömn" (1889)
- "Katten i forntida Egypten" (1889)
- "Ett dygn på månen år 1870"
- "Orkidéernas historia" (1894)
- "Blomsterspråket" (1888)
- "Sveriges hundraser" (1880)
- "Guide till biskötsel" (1885)

Kulturhistoria

- "Midvinterns solfest" (1894)
- "Julen på 1870-talet – Skildringar och illustrationer i svenska tidskrifter"
- "Om julens härkomst" (1899)
- "Julen i Skåne på 1820-talet"
- "Nyaste och tillförlitligaste Drömboken" (1918)
- "1870-talets bästa tips för frisyr och utseende"
- "Lyxens historia" (1870)
- "Gaffelns historia" (1889)
- "Kanalbyggen på planeten Mars" (1888)
- "Vårt solsystem" (1878)

Resor

- "Ett besök i Venedig år 1878"
- "Strandgatan i Visby år 1879"
- "Resa på Dalslands kanal år 1877"
- "Nyköpings slott" (1877)
- "Ett besök i Marstrand år 1882"
- "Min resa i Blekinge och Kalmar år 1854"
- "Resor med luftballong år 1873"

- "Runlejonet i Venedig" (1871)
- "En utflykt på Mälaren år 1871"
- "Skildring af Vestergötland år 1882"
- "Kalmar slotts historia" (1880)
- "Ett besök i Södertälje år 1881"
- "En färd på Donau år 1882"
- "Ringmuren i Visby" (1874)
- "Fredrikstens fästning och Karl XII" (1879)
- "Petras helgedomar" (1921)
- "Ett besök i Boxholm år 1885"
- "Ett besök i Roms katakomber år 1870"
- "Skildring av Riseberga klosterruiner" (1874)
- "Borgholms slottsruin" (1878)
- "Rundtur i södra Frankrike år 1880"
- "Ett besök på Djurgården sommaren 1868"
- "Sigtunas tidiga historia" (1872)
- "Helgeandskyrkan i Visby" (1878)
- "Norrköpings historia" (1871)
- "Ett besök i Waxholm år 1870"
- "Vadstena slott" (1875)
- "Skildring av Island" (1870)
- "Besök på Gripsholms slott år 1895"
- "Ett besök i Rom år 1870"
- "Besök på Helgoland år 1874"
- "Guide till Uppsala år 1875"
- "Kyrkoruinen S:t Katarina i Visby" (1877)
- "Gripsholms slott" (1877)
- "Ett besök i Strängnäs år 1874"
- "Ett besök i Visby år 1906"
- "Bohus fästning" (1869)
- "Ett besök i Ystad år 1872"

Svensk geografi

- "Märkliga orter i Sverige" (1883)
- "Skildring av Värmland år 1882"
- "Skildring av Dalälven år 1876"
- "Skildring av Ångermanland 1882"
- "Skildring av Bohuslän år 1882"
- "Skildring av Dalsland år 1882"
- "Skildring av Närke år 1882"
- "Skildring av Öland år 1882"
- "Skildring av Stockholm år 1882"
- "Skildring av Västmanland år 1882"
- "Skildring av Härjedalen år 1882"
- "Skildring av Gästrikland år 1882"
- "Skildring av Jämtland år 1882"
- "Skildring av Göteborg år 1882"
- "Skildring av Halland år 1882"
- "Skildring av Blekinge år 1882"
- "Skildring av Gotland år 1882"
- "Skildring av Södermanland år 1882"
- "Skildring av Östergötland år 1882"

Vikingar

- "Vikingatidens Lund och Birka" (1909)
- "Jomsvikingarnas saga" (1888)
- "Fyndet av vikingaskeppet i Gokstad år 1880"
- "Hervars och Hedreks saga" (1888)
- "Carl Larssons Uppsala-tempel" (1908)
- "Sagan om Ragnar Lodbrok och hans söner" (1880)
- "Sverige och vikingafärderna västerut" (1924)